

Plan mot kränkande behandling för Förskolan Nolängen, Alingsås kommun

Planen beskriver det kontinuerliga arbetet med förebygga och åtgärda all form av diskriminering, trakasserier och kränkningar samt främja likabehandling. Planen baseras på de bestämmelser som skollag och diskrimineringslag anger.

Typ av styrdokument: Riktlinje

Beslutande instans: Rektor

Datum för beslut: 2021-11-01

Diarienummer: 2021.365 BUN

Gäller för: Förskolan Nolängen

Giltighetstid: Verksamhetsår 21/22

Revideras senast: Ny plan upprättas varje år

Dokumentansvarig: Rektor

Läroplan, Lpfö 18

“Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor.”

“Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas.”

Grundläggande värden, Lpfö 18

Arbetslaget ska samverka i arbetet med aktiva åtgärder för att förebygga diskriminering och kränkande behandling,

Normer och värden, Lpfö 18

Vision

På Nolängen ska alla individer känna sig trygga, efterfrågade och inkluderande. Tillsammans skapar vi en utbildning som är rolig, trygg och lärorik där varje barn kan utvecklas och lära utifrån just sina förutsättningar. Vi lägger stort värde i att alla känner att de duger som de är och ser olikheter som en tillgång. Förskolan har en stor andel flerspråkiga barn, vilket gör att arbeta med flerspråkighet och interkulturalitet är en självklarhet.

Förklaring av centrala begrepp i planen

Barnkonventionen

Barnkonventionen är svensk lag och viktig utgångspunkt i arbetet med denna plan. I barnkonventionen artikel 2 slås fast: Alla barn har samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras.

Kränkande behandling

Definitionen av kränkande behandling utgår från skollagen (6 kap 3 §) och avser ett uppträdande, som utan att vara diskriminering, kränker ett barns/elevs värdighet. Det kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller slag och sparkar. Kränkningarna kan även bestå av utfrysning eller hot. Kränkningar kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Om det sker upprepat brukar det även kallas *mobbning*. Bedömningen görs utifrån omständigheterna i varje enskilt fall. Ofta kan det vara uppenbart att exempelvis en spark eller ett slag är kränkande behandling. Ibland är det dock svårare att bedöma, till exempel om det rör sig om utfrysning.

Diskriminering

Definitionen av diskriminering utgår från diskrimineringslagen och kan kortfattat beskrivas att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna: kön, könsidentitet (vilket kön du känner dig som) och könsuttryck (hur du väljer att uttrycka ditt kön genom exempelvis kläder och frisyrier), etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning (till exempel ateism, islam, judendom), sexuell läggning, funktionsnedsättning (till exempel allergi, adhd eller synskada) samt ålder. Enligt diskrimineringslagen kan diskriminering ske genom sex olika former av diskriminering: direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet, trakasserier och sexuella trakasserier, instruktioner att diskriminera.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Kränkningar benämns trakasserier om de har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Trakasserier kan också ske om de är av sexuell natur, då kallas de *sexuella trakasserier*. Sexuella trakasserier kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade.

Ansvar

Rektor är ansvarig för att det varje läsår upprättas en plan mot kränkande behandling och att den förankras hos personalen. All personal på förskolan har ansvar för att känna till och följa planen samt agera där man misstänker eller upptäcker diskriminering eller annan form av kränkande behandling. All personal ska ha ett normkritiskt förhållningssätt och ansvarar för att medvetandegöra planen hos barnen samt ansvarar för att rutinerna i planen följs.

Rektorns ansvar

- Se till att all personal, alla barn och vårdnadshavare känner till att diskriminering och kränkande behandling inte är tillåten i verksamheten.
- Se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns lika rättigheter samt att motverka diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättningar, sexuell läggning eller ålder samt kränkande behandling.
- Se till att det finns rutiner för utredning, åtgärder och dokumentation av trakasserier och kränkande behandling.
- Årligen upprätta och kontinuerligt utvärdera planer mot diskriminering och kränkande behandling, se till att utredning görs och att åtgärder vidtas vid anmälan.

Förskolans ansvar gentemot vårdnadshavare

- Delge information om det kontinuerliga arbetet och planens innehåll, samt delge på Arena för lärande när planen mot kränkande behandling är reviderad.
- Löpande information sker mellan pedagoger och vårdnadshavare för att hantera eventuellt uppstådda konflikter eller situationer. Normer och värden ska vara en naturlig del av utvecklingssamtalet
- Ge möjlighet för vårdnadshavare att uttrycka sin oro kring barnet och vad barnet kan ha varit med om på förskolan
- Skyndsamt ge information om det egna barnet blivit utsatt, eller, utsatt andra barn för diskriminering eller kränkning.
- Delge vårdnadshavare olika alternativ att kunna kontakta förskolan

Specialpedagog

- Specialpedagogerna är utifrån sin kompetens nyckelpersoner i arbetet och har en viktig roll både i det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet.

Varje vårdnadshavare ska verka för att

- Ge sitt barn grundläggande värderingar kring människors lika värde
- Alltid kontakta förskolan när kännedom om diskriminering eller kränkning uppstår

Förskolans kontinuerliga hälsofrämjande arbete

Det främjande arbetet syftar till att skapa en trygg miljö i förskolan och förstärka respekten för allas lika värde. Det är ett arbete som riktas till alla och bedrivs kontinuerligt och utan förekommen anledning.

Här följer en beskrivning av hur vi kontinuerligt arbetar främjande och förebyggande på vår förskola.

Vi arbetar kontinuerligt i mindre grupp del av dag för att kunna vara så nära barnen som möjligt. Genom detta har vi större möjlighet att uppmärksamma om det sker kränkande handlingar och/eller kränkande ord. För att hjälpa barnen att hitta rätt verktyg för att kunna lösa konflikter arbetar vi aktivt med konflikthantering och problemlösning. För att kunna arbeta med bland annat hur vi är mot varandra så läser vi kompisböckerna och har boksamtal kring dessa. Vi konkretiserar känslor med tecken och bilder.

Vi arbetar för en trygg och tillåtande miljö i förskolegruppen, där det är tillåtet att göra och säga fel. Vi som personal ska vara goda förebilder för barnen, hur vi är mot varandra genom att själva efterleva de regler och förhållningssätt som vi har på förskolan. Olikheter lyfts fram och normaliseras, exempelvis att vi är nyfikna på

barnens olika kulturer och språk. En del i att normalisera olikheter är att vi framhäver barnens olika förmågor som styrkor.

Samverkan och förankring av planen

Planen förankras genom samverkan med barn, personal och vårdnadshavare vilket beskrivs nedan.

Barnens delaktighet

Vi arbetar kontinuerligt med att stötta barnen i deras sociala samspel, exempelvis vid konflikthantering. Barnen får vara med och diskutera och reflektera kring det som hänt. På så sätt får de inflytande i hur vi ska lösa olika saker på förskolan. Dialoger med barnen om hur vi ska vara mot varandra förekommer ofta.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavare uppmanas till att svara på GR-enkäten. De får även information via olika kanaler (hemsida och Arena för lärande) om att handlingsplanen finns. Vi har en kontinuerlig kontakt med vårdnadshavare kring normer och värden, konflikthantering, om någon sagt eller gjort något kränkande. På så vis skapas en dialog med vårdnadshavarna om deras åsikter, tankar, erfarenhet och tips samt att vi delger dem våra tankar.

Personalens delaktighet

Vi diskuterar i arbetslaget vilka mål vi har haft från föregående handlingsplan, vilka aktiva åtgärder vi haft, vilket resultat det gett och varför. Utifrån detta arbetar vi fram nya mål och åtgärder för kommande år.

Utvärdering av föregående års prioriterade mål

Planen utvärderas varje år. Här beskrivs vilka åtgärder som genomförts och om de haft någon effekt.

Mål från föregående läsår	Att visa respekt och förståelse för alla människors olikheter och lika värde.
Aktiva åtgärder	<ul style="list-style-type: none"> • Vi ska arbeta vidare med hur vi ska vara mot varandra i olika aktiviteter under dagen men även i spontana situationer som uppstår. • Vara närvarande i barngruppen och arbeta i så små grupper som möjligt. • Låta teman och arbeten i barngruppen inspireras av det behov som finns gällande värdegrunden. Exempelvis kamratskap, konflikthantering. • Aktivt arbeta med att ge varje barn möjligheten att uttrycka sina åsikter/

	<p>känslor/ mening.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Uppsikt över platser där det finns risk för kränkande handlingar. ● Visa hänsyn mot varandra och hjälpas åt.
<p>Resultat</p>	<p>Under läsårets gång har vi arbetat aktivt mot nolltolerans av kränkande ord och handlingar samt att vi har arbetat aktivt med social kompetens. Vi har sett ett behov av individanpassad undervisning, vilket har blivit en naturlig del i arbetet med barnen, vilket även accepteras av de andra barnen. Detta har i sin tur lett till stora tydliga framsteg för barnen i fråga, mer kommunikation, ökade kunskaper och större självständighet. Vi upplever en trygghet i barngruppen och att barnen har en ökad medvetenhet om våra rutiner på förskolan, samt en högre medvetenhet om hur vi är mot varandra. Vi upplever att varje individ syns och uppmärksammas mer. Det förekommer att de yngre barnen fortfarande knuffar varandra ibland och det arbetar vi kontinuerligt med.</p> <p>Då en del av vår barngrupp haft få och korta dagar gav det oss större möjligheter att koncentrera personalstyrkan till då barnen varit här. Det ledde till att vi haft väldigt god personaltäthet under väsentliga delar av dagen, i förhållande till antalet barn. Vi har fokuserat på att vara nära barnen och lagt många andra uppgifter mer åt sidan.</p> <p>Vi har haft god uppsikt över platser där kränkande handlingar skulle kunna förekomma, exempelvis bakom förrådet eller på toaletterna.</p> <p>Björnen har haft temat Vännerna i Kungaskogen, vilket direkt riktar sig mot arbetet med värdegrunden samt arbetet med alls lika värde, samt läst och haft boksamtal genom Kompisböckerna.</p>
<p>Analys</p>	<p>Den trygghet vi ser i barngruppen beror på att det finns en tydlig struktur över dagen för förskolans utbildning samt att vi arbetat i mindre barngrupper. Att vi kunnat arbeta i mindre barngrupper har lett till att det blivit lugnare och</p>

	<p>att vi haft möjlighet att i större utsträckning se och höra varje barn.</p> <p>På grund av pandemin har det periodvis varit hög barnfrånvaro på förskolan, vilket har gynnat de barn som varit här genom att de fått större inflytande och mer uppmärksamhet från pedagogerna. Vi har arbetat nära barnen för att utveckla social kompetens (turtagning, få sin röst hörd och att lyssna på andra). Detta tror vi har lett till att barnen har blivit mer medvetna om hur de ska vara mot varandra.</p> <p>Framförallt på vårterminen har vi haft hög personalfrånvaro. Vilket innebär att vi haft lite tid för gemensamma planeringar och diskussioner som gjorde att vi kom igång sent med planeringarna eller att vi inte genomfört det vi planerat för. Eftersom vi ofta har få barn i förhållande till personal har vi ändå haft stora möjligheter att vara nära barnen och kommunicera tillsammans som ökar deras möjlighet till lärande och kommunikation - även om det inte blev som vi först hade tänkt. Personalfrånvaron har även tydliggjort vikten av att ha kända vikarier. För barnens trygghet är det viktigt att det kommer en person som de känner och för personalen är det en stor fördel att veta att vikarien kan ta ansvar för sin del av barngruppen.</p>
--	--

Kartläggning av risker i verksamheten, analys av orsaker samt genomförande av åtgärder

Syftet med en kartläggning är att identifiera risker som ska ligga till grund för planeringen av de åtgärder som ska genomföras för att förebygga och förhindra kränkande behandling, trakasserier och diskriminering.

Risker kränkande behandling

Förskolan ska förebygga och förhindra kränkande behandling

Kartläggning av Risker

Vid fri lek, övergångssituationer samt vid mer avskilda platser finns det en risk att kränkande behandling sker.

Att barn kan uttrycka sig olämpligt, kommenterar eller stänga ute någon eller några.

Det kan finnas en ökad risk att barn utesluter varandra när de tror att personal inte är där eller inte hör, när personalen inte hör eller ser, att barnen uttrycker sig annorlunda och gör annorlunda.

Analys

Vid fri lek kan det hända att barn blir kränkta genom att de inte får vara med, att de utsätts för nedsättande ord, utpressning med mera. Detta sker mer sällan om det finns personal i närheten. Barn är ofta medvetna om vad de bör och inte bör göra/säga och också medvetna om det finns personal som kan se och höra vad som händer. Vid övergångar kan det bli kaotiskt om det är många barn samtidigt. Vid dessa tillfällen kan vi försöka vara i mindre grupper.

Barnen är på olika utvecklingsnivåer. En del barn behöver stöd i kontakt med andra människor. Någon kanske söker kontakt, men gör det med knuffar. Det är inte illa menat, men kan ändå bli en kränkande behandling för den som utsatts.

Risker identifierade utifrån diskrimineringsgrunderna

I arbetet för att motverka diskriminering är det viktigt att tänka på att arbetet inte handlar om att åtgärda problem som redan har uppkommit i ett *enskilt fall*, utan om att förebygga att barn diskrimineras eller på annat sätt får begränsade möjligheter i förskolan.

Kön

Kartläggning av risker

Att pojkar och flickor inte behandlas likvärdigt och inte ges samma möjligheter till att utveckla sin potential.

Att pojkar och flickor inte alltid behandlar varandra likvärdigt i leken och den vardagliga samvaron.

Analys

Även om man har arbetat länge med likabehandling så finns det en risk att behandla barn olika. Risken kan bero på att barn uttrycker att vissa kläder eller leksaker är för pojkar eller flickor. Detta kan riskera att barn kanske undviker att klä ut sig eller använda vissa leksaker för att de inte faller inom ramen för att vara flicka eller pojke.

Könsidentitet och könsuttryck

Kartläggning av risker

Att ett barn kan bli behandlad annorlunda för att de uttrycker en vilja att göra något som inte ses som stereotypiskt för ens kön.

Att barnet begränsas i sin identitet och/eller lek för att den överskrider könsstereotyperna.

Analys

I samhället existerar olika normer om kön, detta kan påverkas av olika faktorer. Dessa normer påverkar också hur man sedan bemöter barnen i verksamheten, vilket kan ske både medvetet och omedvetet. Risken som detta medför är att man

begränsar eller säger något kränkande. Risken finns att personalen har förlegade normer, som på olika sätt påverkar dem. Men kan också vara så att barnen har fått med sig normer som påverkar hur de bemöter varandra i olika situationer.

Etnisk tillhörighet

Kartläggning av risker

Att barnen diskrimineras pga hudfärg, språk och kultur. Att någon tex inte får vara med pga att hen inte kan språket så bra, äter annan mat, bär slöja, har annorlunda kläder med mera.

Analys

Barnen kommer från olika miljöer och har därmed olika värderingar, vilket påverkar hur de bemöter och pratar med varandra. Risken finns då att ett barn kan ifrågasätta ett annat barn varför de inte äter samma mat. Vilket kan få barnet att känna sig utpekad.

Religion eller annan trosuppfattning

Kartläggning av risker

Att barn inte får lov att delta i förskolans aktiviteter på grund av religion.

Risken är om pedagoger påverkar barnen ensidigt i förmån för den ena eller den andra åskådningen. Att förskolan lyfter- och uppmärksammar att det finns olika religioner.

Analys

Flera av de traditioner vi uppmärksammar på förskolan har sitt ursprung i kristendomen.

Risken finns att pedagoger inte kan hålla sig neutral i sin profession vilket då färgar av sig i att man ensidigt påverkar barnen till en religion eller trosuppfattning. Att barn utesluts från aktiviteter, medvetet eller omedvetet, för den religion de tillhör t ex. inte får följa med på aktiviteter pga religion eller på grund av andra beslut tagna av någon vuxen.

Funktionsnedsättning

Kartläggning av risker

Att inte bli bemött utifrån sina egna förutsättningar och därigenom svårigheter att tillgodogöra sig utbildning och undervisning. Att någon tex inte får vara med pga försenad språkutveckling, funktionsvariation eller pga begränsningar på annat sätt. Barn kan diskriminera varandra på grund av olikheter.

Analys

Det är en utmaning att kunna bemöta alla barn utifrån deras behov och förutsättningar. Det kan bero på att man inte har kunskaper för att kunna bemöta alla på ett korrekt sätt och inkludera i de aktiviteter som erbjuds.

Det kan bero på de värderingar, normer och erfarenheter olika barn har med sig i sitt bagage som påverkar deras bemötande gentemot varandra.

Barnen är medvetna om var de har personalen samt vad som förväntas av dem på förskolan. Men de tar ibland tillfället i akt, när de tror att personalen inte ser och hör, att testa gränserna.

Sexuell läggning

Kartläggning av risker

Pedagogers förhållningssätt gentemot olika familjeförhållanden.

Pedagogers förhållningssätt kring olika sexuella läggningar.

Analys

Alla har i sitt bagage olika normer med sig, samt att förskolan även skapar sina egna normer. Risken med normer är att de sitter så pass i ryggraden att man inte är medveten om att man bär på dem, det skapar också risken att man bemöter barnen på ett sätt som kan ses som negativt i synen på olika barn och deras familjeförhållanden samt sexuella läggningar.

Ålder

Kartläggning av risker

Att barnen ges olika möjligheter och ställda krav på dem beroende på ålder istället för mognad.

Analys

Normer, värderingar och erfarenheter som pedagoger och barn bär med sig kring andra barn beroende på ålder och mognad kan påverka hur man väljer att bemöta olika barn i verksamheten. Detta kan riskera att man bemöter ett barn på ett felaktigt sätt utifrån en tankeställning av vad barnet bör vara eller kunna pga ålder.

Personaltäthet påverkar hur pass man kan dela upp grupper efter exempelvis mognad utan man får istället anpassa aktiviteten mot den barngrupp som vi har, där ålder, mognad och behov kan se väldigt olika ut.

Årets prioriterade mål och aktiva åtgärder

Föregående års utvärdering tillsammans med behov förskolan identifierat i sin risk- och kartläggning ligger till grund för årets insatser. Åtgärderna tidsplaneras och genomförs så snart som möjligt.

Mål	Att visa respekt och förståelse för alla människors olikheter och lika värde.
Aktiva åtgärder	<ul style="list-style-type: none"> • Vi ska arbeta vidare med hur vi ska vara mot varandra i olika aktiviteter under dagen men även i spontana situationer som uppstår. • Vara närvarande i barngruppen och arbeta i små grupper. • I våra teman och arbeten i barngruppen lyfter vi kamratskap, konflikthantering samt andra aktuella värdegrundsfrågor. • Aktivt arbeta med att ge varje barn möjligheten att uttrycka sina åsikter/ känslor/ mening. Både med talat språk och alternativ kommunikation (bildstöd och TAKK). • Uppsikt över platser där det finns risk för kränkande handlingar. • Visa hänsyn mot varandra och hjälpas åt.
När? Ansvarig	Kvartal i arbetslaget. Alla
Uppföljning	Delanalys

Rutiner för när diskriminering eller kränkande behandling förekommit

Förskolan har en skyldighet att agera så snart någon personal får kännedom om att ett barn känner sig utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Det är viktigt att det enskilda barnets upplevelse av det inträffade är utgångspunkt för utredningen kring vad som hänt. En utredning bör allsidigt belysa vad som inträffat och analysera orsakerna till händelsen.

Åtgärderna kan riktas direkt till den som blivit utsatt samt den som kränkt eller vidtas på grupp- och verksamhetsnivå för att förändra strukturer och förhållanden.

Barn- och ungdomsförvaltningen har en gemensamt framtagen rutin samt ärendegång. Den finns tillgänglig här:

<https://alfresco.alingsas.se/share/proxy/alfresco/api/node/content/workspace/SpacesStore/53a9bb56-ebda-425d-9c7c-8433c85614b1/Rutin-kr%C3%A4nkande%20behandling%20191218.pdf?a=true>

Tillvägagångssätt vid misstanke om diskriminering eller kränkande behandling

Syftet med att anmäla och utreda är att säkerställa att kränkningarna upphör. I vissa fall kan ärendet vara utagerat och omhändertaget i utredningsarbetet. I andra fall behöver en handlingsplan upprättas och följas upp. Åtgärderna kan riktas direkt till den som blivit utsatt samt den som kränkt eller vidtas på grupp- och verksamhetsnivå för att förändra strukturer och förhållanden.

- När det finns misstanke om att ett barn blivit utsatt för diskriminering eller kränkande behandling ska alltid en anmälan om kränkande behandling upprättas, en sådan lämnas till rektor.
- Ta reda på vad som har hänt, samtala med den som blivit utsatt och den som har utsatt prata med andra som kan ha sett något. Detta ska ske skyndsamt, helst samma dag som händelsen.
- När en anmälan om kränkande behandling upprättas ska vårdnadshavare alltid meddelas. Efter att en anmälan upprättas ska en utredning påbörjas. I samband med utredningen kan ytterligare samtal vara nödvändiga för att reda ut vad som hänt.
- Rektor ansvarar för utredningen. Anmälan och utredning lämnas alltid till huvudman.

Om personal utsätter barn för diskriminering eller kränkande behandling

Om någon pedagog utsätter ett barn för diskriminering eller kränkande behandling görs även då en anmälan.

Det är rektor som ansvarar för förskolans likabehandlingsarbete. Kontakta rektor om du har frågor.

Vill du som vårdnadshavare anmäla en kränkning kan du kontakta personalen eller rektor.

Telefonnummer till förskolan

Rektor Sofia Prodér   0322 - 61 72 64

Avdelningar   Björnen   070 - 253 11 88
   Haren   073 - 426 95 61